

(rajonas / miestas, mokykla)

_____ klasės (grupės) mokinio (-ės) _____

(vardas ir pavardė)

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2015 m. pagrindinio ugdymo pakartotinio pasiekimų patikrinimo užduotis

Teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo testas

2015 m. birželio 29 d.

Trukmė – 1 val. (60 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar nėra užduoties sąsiuvinyje tuščių lapų ar kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Įrašykite savo miestą / rajoną, mokyklą, vardą ir pavardę tam skirtoje užduoties sąsiuvinio vietoje.
- Rašykite aiškiai, įskaitomai mėlynai rašančiu rašikliu. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakykite į užduočių klausimus glaustai ir aiškiai. Atsakymus sutalpinkite tam paliktose eilutėse.
- Formuluokite atsakymus savais žodžiais. Jei klausimas nereikalauja cituoti – necituokite.

PASTABA: neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

	Maksimalus taškų skaičius	1 vertintojas	2 vertintojas	Galutinis įvertinimas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18			
Kalbos žinių taikymas	18			
Galutinė taškų suma	36			

TAŠKAI

Vertinimo komisija: _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

1 tekstas

Bitė Vilimaitė

PERSKAITYTŲ KNYGŲ SĄRAŠAS

(Ištrauka)

Kiekvienas mokinys turėjo užsivesti perskaitytų knygų sąsiuvinį. Reikėjo parašyti perskaitytos knygos pavadinimą, autorių ir savo nuomonę apie knygą.

Elzė mėgo knygas. Savo sąsiuvinyje ji rašė: „Man patiko, kad berniukai surado lobį.“ Kartą bibliotekininkė, ta juodai apsirengusi moteris, vasarą netekusi sūnaus, pažiūrėjo į jos sąsiuvinį ir šyptelėjo:

– Vaikeli, tu ne taip suvoki knygas. Juk svarbiausia ne tai, kad berniukai surado lobį. Svarbu jų patirtis ir išmėginimai, tekę jų daliai. Svarbu tas kelias, kuriuo jie ėjo į tikslą. Lobio jie galėjo ir nerasti, bet jie įsigijo draugų, išmoko nugalėti sunkumus, išsiugdė valią, taurumą, drąsą. Tai – didesnis turtas.

Elzė pasiėmė kelias knygas: „Trolis Mumis ir Kometa“ ir „Karinė paslaptis“. Jos perskaitytų knygų sąsiuvinį atsirado tokie įrašai: „Knyga „Karinė paslaptis“ – labai graži ir įdomi. Bet, aš manau, neteisinga, kad žuvo Alka. Geriau Alka būtų likęs gyvas...“ – „Trolis Mumis labai neatsargus. Gelbėdamas Beždžioniuką, jis galėjo žūti. Visai nesupratau, kam reikalingos tos blyškios beveidės būtybės, keliaujančios laiveliais.“

Bibliotekininkė perskaitė, padėjo sąsiuvinį ir susidomėjusi paklausė:

– O kaip tu norėtum pabaigti „Karinę paslaptį“?

– Kad Alka būtų gyvas ir kad būtų gyva jo mama.

Elzė, priėjusi prie lentynų, žiūrėjo knygų nugarėles. Bibliotekininkė padėjo jai išsirinkti „Ką aš mačiau“ ir „Brolių Grimų pasakas“.

Bibliotekininkė maloniai žiūrėjo į mergaitę.

– Tau reikia pakirpti plaukučius.

Jos butas buvo čia pat, už sienos. Ir Elzė netrukus sėdėjo prieš didžiulį veidrodį, apgaubta balta paklode, ir tamsios sruogos krito ant grindų. Ji buvo sumaniusi auginti kasas, bet negalėjo atsakyti šiai moteriai. Žirklutės čiksėjo, ir Elzė veidrodyje matė, kaip jai tinka nauja šukuosena.

Mergaitė čiupo knygas, išbėgo. Ji bėgo visą kelią, o jos laukęs šunelis, ištikimas margis, skuodė šalia, baidydamas varnas, išrietęs uodegą, išdidus, kaip vargeta, tapęs turtuoliu: juk jis turi puikiausią pasaulyje šeiminkę! Sukosi mažytės retos sniegulės. Baigėsi rudens purvynė, tuoj Naujieji metai.

Vakare ji skaitė Brolių Grimų pasakas. Prisiminė, kaip kažkas skambtelėjo bibliotekininkės kambary, kai ji nusišypsojo. Tai galėjo trūkti geležinis nerimo ir skausmo lankas, labai daug mėnesių veržęs moters širdį.

Bitė Vilimaitė. Rojaus obuoliukai. Vaga. 1981.

Klausimai:

1. Remdamiesi teksto pradžia, apibūdinkite Elžę.

_____ (1 taškas)

2. Paaiškinkite, kaip pasikeitė Elzės požiūris į skaitomas knygas.

_____ (2 taškai)

3.1. Kokie mergaitės ir bibliotekininkės santykiai?

_____ (1 taškas)

3.2. Paaiškinkite, kodėl taip manote.

_____ (1 taškas)

4. Apibendrintai nusakykite Elzės vidinę permainą.

_____ (1 taškas)

5. Koks aplinkos vaizdas priešpaskutinėje pastraipoje atskleidžia mergaitės nuotaiką?

_____ (1 taškas)

6. Paaiškinkite, kuo skiriasi bibliotekininkės būseną teksto pradžioje ir pabaigoje.

_____ (2 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

Iš viso (maks. 9 taškai)		
--------------------------	--	--

2 tekstas

Laura Sintija Černiauskaitė

APIE GRAŽIAŠIAS DULKES IR TAMSIAJĄ EKETĘ

Laureatės žodis Antano Vaičiulaičio premijos įteikimo iškilmėse

(Ištrauka)

Mano močiutė buvo bibliotekininkė. Atsimenu tą kaimo bibliotekos – saulėtų dulkių sklidino kambario kvapą – įkaitusios medienos, karštų dulkių kvapą, nuo kurio man sukildavo keistas dusulys. Gražiųjų dulkių ten buvo daugiau negu knygų, būtent jas, tyliai spindinčias, ir atsimenu... Knygų – ne. Galbūt dar nemokėjau skaityti? <...>

Kodėl tiek atsimenu močiutę?

Todėl, kad dabar, kai jos seniai nebėra, bet užklydusi į mano sapnus ji šypsosi ir sukasi slaptuose sukuriuose lyg laiminanti rožė, o jos plaukai jaunatviškai palaidi, ji kažką nebyliai man sako. Visa esybe, kaip niekada nėra sakiusi gyvenime. Skaitau Vaičiulaitį, skaitau jo „Šiaurietę“, „Kur bakūžė samanota“, „Tarp šieno pradalgių“, „Ežerus“, pagaliau skaitau „Valentiną“ ir randu ten mažytes, vos matomas savo močiutės pėdeles, jos tylus širdies takelius, jos mergaitiškas viltis ir kartų moterystės nusivylimą, taip subtiliai ir jautriai pagautus rašytojo, kad net stebiesi.

Taip ir prisikelia mano močiutė. Tarsi būtų rašoma apie ją, tarsi Antanas Vaičiulaitis būtų gyvenęs netoliese, gal net ją pažinojęs. Šitaip ima ir „suveikia“ didžioji literatūra – nuo jos iki manęs nusitiesia slaptas takelis, ir juo eini, skaitai ir eini, iš tiesų eidamas tik gilyn į save.

Debesis ant žolės. Lietuvių novelės antologija. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. 2014.

Klausimai:

7.1. Teksto pradžioje raskite ir išrašykite žodžius, kuriais apibūdinami vaikystės prisiminimai.

_____ (1 taškas)

7.2. Paaiškinkite, kokį ryšį su močiute jaučia mergaitė užaugusi.

_____ (1 taškas)

7.3. Įvardykite ir išrašykite meninę priemonę, atskleidžiančią mergaitės ir močiutės ryšį.

Meninė priemonė: _____

Pavyzdys: _____

(2 taškai)

Čia rašo
vertintojai

1 2

8. Remdamiesi tekstu, įvardykite jame paminėtų Antano Vaičiulaičio kūrybinių temų.

Čia rašo
vertintojai
1 2

(1 taškas)

Iš viso (maks. 5 taškai)

Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas):

9. Pažymėkite teisingą teiginį:

- A. Abiejų tekstų pasakotojas yra mergaitė.
- B. Abiejuose tekstuose pasakojama pirmuoju asmeniu.
- C. Pirmame tekste pasakojama trečiuoju, antrame tekste pasakojama pirmuoju asmeniu.

(1 taškas)

10. Baigdami sakinius, paaiškinkite, kas sieja ir kas skiria šiuos du tekstus:

10.1. Sieja pagrindinė mintis:

(1 taškas)

10.2. Skiria funkcinis stilius:

Pirmo teksto – _____

Antro teksto – _____

(2 taškai)

Iš viso (maks. 4 taškai)

Taškų suma už teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduotis (maks. 18 taškų)

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 užduotis. Raskite sakinyje išplėstinę padalyvinę aplinkybę, ją pabraukite, pakeiskite šalutiniu tikslo aplinkybės dėmeniu ir užrašykite visą sudėtinį prijungiamąjį sakinį.

Norint kūryboje atskleisti gėrio pradus, moralės pagrindus reikia suprasti ir įvertinti ne tik dabartį, bet ir praeitį.

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

2 užduotis. Raskite ir pabraukite frazeologizmą, paaiškinkite jo prasmę.

Mano apsakymų veikėjai nėra iš piršto išlaužti.

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

3 užduotis. Įrašykite nebaigtų žodžių dalis.

Kaip **vertin**_____ (dal., neveik. r., būt. l., mot. g., vns., vard. l.) tautosaka Lietuvoje XX a., gali pailustruoti V. Mykolaičio-Putino straipsnis „Tautosakos reikšmė“. Autorius **plač**_____ (prieiv., aukštesn. laipsn.) aptaria tyrinėtojų **domėjim**_____ (daikt., sangr., vyr. g., vns., gal. l.) liaudies kūryba, jos reikšmę **individual**_____ (būdvy., įvardž. f., mot. g., vns., naud. l.) lietuvių literatūrai. Be tautosakos pagalbos **negal**_____ (veiksm., tar. nuos., vns., 3 asm.) apsieiti ir kiti mokslai, jos vertė atskleista **nagrin**_____ (padal., esam. l.) atskirus kūrinčius.

(3 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

Taškų suma (maks. 7 taškai)		
-------------------------------------	--	--

4 užduotis. *Irašykite praleistas raides, skliaustuose esančius žodžius parašykite kartu arba skyrium.*

Pastarais__is metais lietuvišk__jame internete (**ne, veltui**) _____ nem__žta diskusijų __vairiais kalbos klausimais. Dažniausia prieš__stis joms kilti – interneto portaluose skelb__mi straipsniai ir juos lydintys skaitytojų komentarai. Pav__zdžiui, (**vien, tik**) _____ 2009 metais popul__riausiuose interneto naujienų portaluose rutuliojosi diskusijos dėl nepriesaginių moterų pavardžių, (**net, gi**) _____ dėl __emailių kalbos ____emaitijos mokyklose, aiškint__si, ar lietuvių kalbai gr__sia nuosmukis. Dažną kalbin__ diskusijų papildo ir bendr____snės mintys, aptariama dabartinė lietuvių kalbos b____klė. Šie dalykai jaudina kalbai neab__jingą visuomenės dalį ir rodo, kaip visuomenė r____guoja į kalbos reiškinius. Nors pripaž____stama, kad internetinių diskusijų lygis (**per, ne, lyg**) _____ menkas, (**vis, dėl, to**) _____ tiek straipsniai, tiek jų komentarai (**ne, mažai**) _____ skaitomi. Šio straipsnio tikslas – panagrinėti vieną iš daug____lio diskusijų.

(4 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

5 užduotis. *Kur reikia, padėkite trūkstantus skyrybos ženklus.*

Jauna žurnalistė šviesiaplaukė nerūpestinga mergina atsibeldė į tą bažnytkaimį vakarėjant paskutiniu autobusu kadangi turėjo redakcijos užduotį parašyti apie „Caritas“ veiklą šioje vietovėje. Išlipusi žvalgėsi po apylinkes nes niekada nebuvo šiame krašte neturėjo jokių draugų nežinojo kur rasti nakvynę.

Rausvai tviskėjo padangė apšviesta besileidžiančios saulės ir mažuose kiemeliuose kur metė tamsius šešėlius aukštai sukrautos malkos arba šiaudų kūgiai rinkosi prietema. Atrodo žmonės buvo labai susirūpinę kūrenimu todėl dažname kieme praeinant buvo matyti kaip nešė krovė į ratukus pliauskas net vaikai tempė mažus glėbelius šakelių. Mergina ėjo tolyn nuo plento į kaimo gilumą kol prieš akis iškilo bažnyčia parduotuvė. Reikėjo apsispręsti kur pasukti ir tada ji pamatė vienos trobelės lange blyškų senos moters veidą kuris atrodė nepaguodžiamai liūdnas. Mergina nesvarstydama įžengė į kiemelį ir kaip laukiama dukra įėjo vidun pas senutę jau spėjusią pasirišti švrią prijuostę.

Senutė pasirodo buvo viena iš trijų karitiečių šiame bažnytkaimyje ir merginai paaiškino Yra dar dvi moterys viena ūkininkė kita vaistininkė. Išgirdusi kad žurnalistė jau rytoj turinti išvažiuoti senutė pasisiūlė nuvesti ją pas anas dvi.

Jau visai sutemo laimė švietė mėnulis. Keliauninkės sustojo prie tvoros laukdamos kad kas išeitų nuraminti šuns ir stebėdamos kaip visur jaukiai švietė langeliai. Jaunoji mergina buvo pavargusi tačiau jautė kad dar niekad nebuvo taip sutapusi su žmonėmis ir kad niekada jai nebuvo taip rimtai rūpėjęs pasaulis.

(4 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

Taškų suma (maks. 8 taškai)

6 užduotis. Pabraukite skliausteliuose pateiktą taisyklingą variantą.

Reikia mokytis būti (*sąmoningam / sąmoningu*). Žmogus pats turi priėti (*išvados / prie išvados*), kaip reikia elgtis. Visuomet atsiras (*problemų / problemos*), kurias asmuo privalės spręsti pats, visiškai laisvai ir kūrybingai. Deja, ne visi tai sugeba. Net (*baigus / baigę*) mokyklą jaunuoliai bijo laisvės, (*tu pačiu / kartu*) ieško, kas jiems vadovautų. Mokykla apskritai (*lemia / įtakoja*) visuomenės gyvenimo kokybę.

Čia rašo vertintojai	
1	2
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

(3 taškai)

Taškų suma už kalbos žinių taikymo užduotis (maks. 18 taškų)		
--	--	--

Kalbos žinių taikymo užduotims rengti naudota literatūra:

Bitė Vilimaitė. „Papartynų saulė“. Vilnius: Tyto alba, 2002.

„Kas yra kūryba“. Kaunas: Šviesa, 1989.

www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-04-26.

http://www.lki.lt/LKI_LT/images/Periodiniai_leidiniai/Kalbos_kultura/Straipsniai/082/KK_82_Rita_Miliunaite.pdf.

www.saltiniai.info/.../Leonardas_Sauka._Kas_yra_tautosaka.

TESTO VERTINIMAS TAŠKAIS

Užduotys	Maks. taškų skaičius	Vertinimas	
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18		
1 užduotis	9		
2 užduotis	5		
Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)	4		
Kalbos žinių taikymas	18		
1 užduotis	2		
2 užduotis	2		
3 užduotis	3		
4 užduotis	4		
5 užduotis	4		
6 užduotis	3		

Testo vertinimas taškais	36		
--------------------------	-----------	--	--